

KONTIOLAHTI

Liikuntapaikkasuunnitelma

Liikuntapaikkasuunnitelman sisältö

- Johdanto
- Osallistaminen ja tiedonkeruu
- Kuntien liikkumisen edistämistä ohjaava lainsäädäntö
- Toimintaympäristön muutosvirrat
- Liikkumisolosuhteiden määrittely
- Olosuhdetyön organisoituminen
 - Liikuntapaikkatyöryhmä
- Nykyinen liikuntapaikkaverkko
- Kehittämisen painopisteet
- Leikkipuistoverkoston kehittämissuunnat
- Liikuntapaikkahankkeet
 - Lasten liikkumisen olosuhteet
 - Liikuntapaikkahankkeiden kategoriat
 - Resursoimattomat suunnitelmat
 - Kuntalaisten toiveet ja aloitteet
- Liikuntapaikkasuunnitelman seuranta

Johdanto

Poikkihallinnollisen liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteena on luoda yhteinen näkemys ja tahtotila liikuntapaikkojen kehittämiseksi Kontiolahdella. Suunnitelmaa varten on kerätty runsaasti tietoa: tehty kyselyjä ja pidetty työpajoja eri käyttäjäryhmille. Lasten ja nuorten liikkumisolosuhteita koskeva tiedonkeruu ja kokoaminen tehtiin yhteistyössä Smart Sportin kanssa. Suunnitelman sisältöä on käsitelty kunnan eläkeläisneuvostossa, vammaisneuvostossa ja nuorisovaltuustossa.

Haluamme liikuntapaikkasuunnitelman tukevan niin kaikkien ikäryhmien lähiliikkumista kuin huippu-urheilijoiden mahdollisuuksia kehittyä. Liikuntapaikkasuunnitelman myötä liikuntapaikkojen kehittämiseen ja liikuntapaikkoihin liittyvien toiveiden ja tarpeiden kirjaamiseen on olemassa vuosittain päivitettävä työkalu.

Liikuntapaikkasuunnitelma sisältää johdannon lisäksi katsauksen liikuntaa ohjaavaan lainsäädäntöön, yhteiskunnan ja liikkumisen muutosvirtoihin sekä Kontiolahden liikuntaolosuhdetyön rakenteisiin. Keskeisimmät sisällöt löytyvät suunnitelman lopusta: liikuntapaikkojen tulevaisuuden kehittämisen painopisteet sekä vuosittain päivitettävät hankekategoriat, joissa tarkastellaan tiedossa olevia liikuntapaikkahankkeita ja -tarpeita.

Tiedonkeruu	Vastausten määrä
Liikkumisohjelman kuntalaiskysely (98 % vastaajista yli 18-vuotiaita)	174 vastausta
Lapsille ja nuorille suunnattu omatoimisen liikkumisen olosuhdekysely	alakoulut 263 vastausta yläkoulu 168 vastausta
Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n maakunnallinen aktiivisuuskysely (95 % vastaajista yli 18-v.)	347 vastausta
Asukaskysely leikkipuistojen olosuhteista	156 vastausta
Kouluille suunnattu kysely liikkumisen olosuhteista kouluympäristössä	13 vastausta
Päiväkodeille suunnattu kysely liikkumisen olosuhteista päiväkotiympäristössä	8 vastausta
Perhepäivähoitajille suunnattu kysely (leikkipuistoista)	14 vastausta
Urheiluseurojen työpaja 8.9.2021	7 osallistujaa
Lasten ja nuorten liikkumisolosuhteiden työpaja (kunnan sisäinen) 29.9.2021	15 osallistujaa
ELÄKELÄIS- JA VAMMAISNEUVOSTOT	keskustelukierros ennen päätöksentekoa
NUORISOVALTUUSTO	keskustelukierros ennen päätöksentekoa
SIVISTYS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	keskustelukierrokset ennen päätöksentekoa

Osallistaminen ja tiedonkeruu

Liikuntapaikkasuunnitelman taustaksi kerättiin runsaasti tietoa.

Leikkipuistojen sekä päiväkotien ja koulujen pihojen kehittämisen priorisointi on tehty kyselytulosten perusteella.

KUNTIEN LIIKUNTAPALVELUIDEN LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN KEHIKKO*

LIIKUNTALAKI (10.4.2015/390)

Liikuntalaki antaa kunnille toimintavelvoitteen - yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Liikuntalain kokonaisuudistus v. 2015 toi mukanaan myös yhteistyövelvoitteen: kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä. Liikuntalain arvopohjassa on keskeistä yhteiskunnan hyvinvointipolitiikan tukeminen liikunnan avulla. Tavoitteena on selkeästi liikuntaharrastuksen laajentaminen myös uusiin ja liikunnallisesti passiivisiin väestöryhmiin.

KUNTALAKI (10.4.2015/410)

Kuntalain mukaan "Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla."

Liikunta on selkeästi yhteydessä ihmisten työkykyyn, terveyteen ja sitä kautta myös koko yhteiskunnan hyvinvointiin. Liikunta on siten hyvinvointipolitiikan väline ja sillä on merkittävä rooli kuntalaisten työkyvyn ja terveyden ylläpidossa.

Kunnilla lakisääteinen
velvoite luoda ja ylläpitää
kuntalaisten hyvinvointia
edistävän liikunnan
edellytyksiä ja olosuhteita

TERVEYDENHUOLTOLAKI

(30.12.2010/1326)

Terveydenhuoltolain mukaan kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveydenhuoltolain ja uuden liikuntalain yhteistyövelvoitteet tukevat tältä osin hyvin toisiaan.

PERUSTUSLAKI / SIVISTYKSELLISET OIKEUDET (11.6.1999/731)

"...Julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen.. mahdollisuus kehittää itseään varallisuuden sitä estämättä."

YHTEISKUNNAN MUUTOSVIRTOJA

Kaupungistuminen

Osallistaminen

Ilmastonmuutos

Yksilöllistyminen

Monikulttuuristuminen

Digitalisaatio

Sosiaalinen media

Joukkoistaminen

Uusyhteisöllisyys

LIIKUNTAKULTTUURIN MUUTOSVIRTOJA

Kunnan liikuntahallinnon muutosvirtoja

- Kiristynvä julkinen talous
- Perusteltavissa olevien tukikohteiden määrän kasvu
- Tuloperusteisuus avustusten ja tukien kriteeriksi
- Hallinnon rajat ylittävä poikkihallinnollinen yhteistyö
- Maakunta- ja sote-uudistusten mahdolliset heijastumat kuntien rooliin

Liikuntalajien ja -muotojen kirjo kasvanut

Liikunta trendikästä

Huippu- ja kilpaurheilu tullut osaksi kaupunkien elinvoimapolitiikka

Liikunta-aktiivisuus polarisoitunut

Pitkäjänteen sitoutumisen rinnalla projektimaaisuutta ja kertaluonteisuutta

Seuratoiminta monimuotoistunut ja ammattimaistunut

Kilpailu vapaa-ajasta koventunut

Arkiliikunta vähentynyt

Lasten liikunnalliset perustaidot heikentyneet ja yksipuolistuneet

Laatuvaatimukset ja harrastamiskustannukset kasvaneet

Yritysmuotoinen liikuntatoiminta lisääntynyt palveluissa ja olosuhteitarjonnassa

FYYSINEN AKTIIVISUUS LIKKUMINEN KUNTOLIIKUNTA KILPAURHEILU HUIPPU-URHEILU

Markkinamekanismi

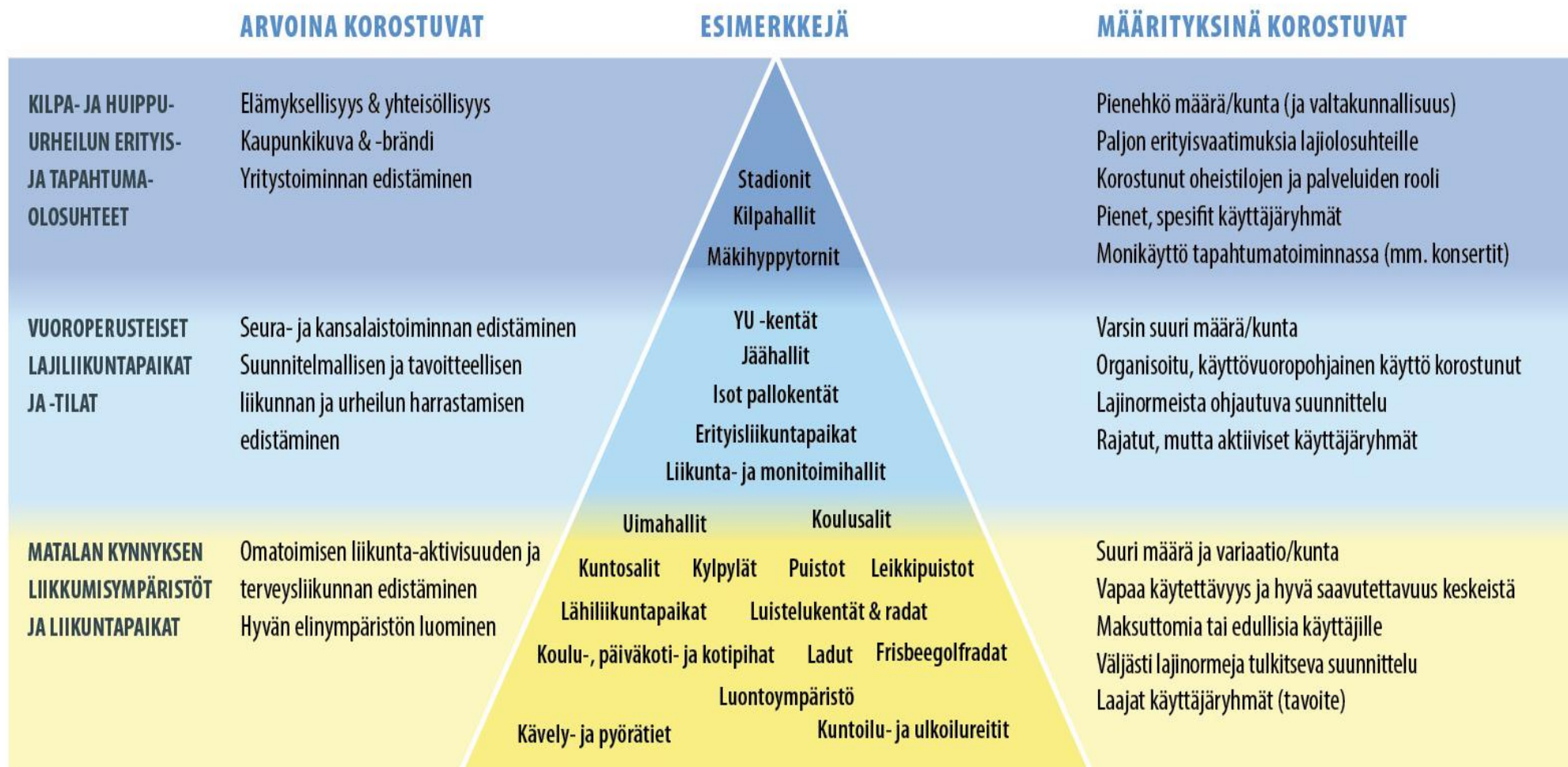
Palvelullistuminen

Terveyskäyttäytymisen polarisoituminen
Elintapasairaudet

Nuorten uudet toimintatavat

Ikääntyminen

Liikkumisolosuhteiden määrittelyä

Olosuhdetyön organisoituminen

Tekniset palvelut
(Tekninen lautakunta)

Sivistyspalvelut
(Sivistyslautakunta)

**Vaikuttamis-
toimielimet:**

**Eläkeläis-
neuvosto**

**Vammais-
neuvosto**

**Nuoriso-
valtuusto**

**Kiinteistö-
palvelut**

Sisäliikuntatilojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito

Päiväkotien ja koulujen sisä- ja ulkotilojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito

**Kuntatekniikan
palvelut**

Ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito

Leikkipuistojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito

Kävely- ja pyöräteiden rakentaminen ja kunnossapito

Maankäyttö

Liikuntapaikkojen ja muiden liikkumisympäristöjen kaavoitus

Opetuspalvelut

Koulujen liikuntatilojen päivkäytön hallinta

**Vapaa-
aikapalvelut**

Olosuhteiden kehittämistarpeiden kartoitus ja edistäminen

Yhteydenpito eri käyttäjäryhmiin

Liikuntatilojen hallinta (käyttövuorot, tilavaraukset)

Olosuhdeviestintä

**Varhaiskasvatus-
palvelut**

Päiväkotien liikuntatilojen hallinta

Liikuntapaikkatyöryhmä

- Liikuntapaikkasuunnitelman myötä kuntaan perustetaan poikkihallinnollinen liikuntapaikkatyöryhmä.
- Ryhmän tehtävänä on seurata liikuntapaikkasuunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelman hankeosiota vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä.
 - Vuosittain päivitettävä hankeosio tuodaan päätöksentekoon sivistyslautakuntaan ja tekniseen lautakuntaan > vaikutukset teknisen lautakunnan talousarvioon.
- Liikuntapaikkatyöryhmän kokoonpano:
 - Tekniset palvelut: kiinteistöpäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, liikuntapaikkamestari
 - Sivistyspalvelut: opetuspäällikkö, vapaa-aikapäällikkö, varhaiskasvatuksen päällikkö
 - Tarvittaessa työryhmään kutsutaan tekninen johtaja, sivistysjohtaja, talousjohtaja tai kunnanjohtaja.
 - Työryhmää voidaan täydentää ulkopuolisilla asiantuntijoilla.
- Liikuntapaikkatyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa.
- Liikuntapaikkatyöryhmän kutsuu koolle vapaa-aikapäällikkö.

Nykyinen liikuntapaikkaverkko

4 530 m ² liikuntasalitilaa	28 leikkipuistoa	8 ulkokuntoilu- aluetta	19 uimapaikkaa – tai rantaa	10 kaukaloa 5 luistinrataa	12 pallokenttää	6 kuntosalia
1 sisäämpuma- rata	128 km hiihtolatuja	1 yleisurheilu- kenttä	4 rantalento- pallokenttää	1 ensilumenlatu	1 jäähalli	1 ampuma- hiihtostadion
4 frisbeegolfrataa	63 km kevyen liikenteen väyliä	182 km ulkoilureittejä	10 koulunpihaa	8 päiväkodin- pihaa	7,5 km ylläpidettyä talvipolkua	1 treeniportaati
	1 tekonurmi- kenttä	2 luonnonnurmi- kenttää	2 ulkotennis- kenttää	3 kiipeilyseinää		

Kehittämisen painopisteet

1. Laadukkaat ja saavutettavat lasten ja nuorten arkiliikkumisen olosuhteet.
 - Leikkipuistojen laadun kehittäminen ja lukumäärän sopeuttaminen ylläpitoresursseihin
 - Liikkumisen edistäminen päiväkotien ja koulujen pihoissa.
 - Turvalliset kävely- ja pyöräilyväylät kodin ja koulun välillä.
2. Omatoimisen liikkumisen olosuhteet (reitistöt, ulkoliikuntapaikat), joissa huomioitu ylisukupolvisuus, esteettömyys ja levähdysmahdollisuudet.
 - Esteettömyysnäkökulmissa käytetään kokemusasiantuntijoita suunnittelun tukena.
3. Monipuoliset luonnossa liikkumisen mahdollisuudet.
4. Seuratoimintaa ja huippu-urheilua tukevat liikuntapaikat.

Leikkipuistoverkoston kehittämissuunnat

- Nykytilanteessa 28 kunnan ylläpitämää leikkipuistoa (<https://kartta.jns.fi/IMSKontiolahti>)
 - Kirkonkylä 9
 - Kontioniemi 1
 - Lehmo-Kylmäoja 16
 - Onttola 1
 - Kunnasniemi 1
- Leikki- ja liikkumisolosuhteita myös alueiden koulujen, päiväkotien ja seurakuntakeskusten pihoissa.
- Kehittämisen painopisteet:
 - sopeutetaan leikkipuistojen kokonaislukumäärä vastaamaan ylläpitoresurssia
 - Kirkonkylä 1-2 isoa, 3-4 pientä
 - Lehmo-Kylmäoja 3 isoa, 8 pientä
 - valitaan ns. keskuspuistot tilan/käytön/sijainnin mukaan ja kehitetään niistä toiminnallisia ja laadukkaampia kokonaisuuksia
 - poistettavien puistojen välineet voidaan sijoittaa ylläpidossa säilyviin pienempiin puistoihin

Liikuntapaikkahankkeet

- Liikuntapaikkahankkeet on jaoteltu seuraaviin dioihin siten, että lasten arkiliikkumisen ympäristöt (leikkipuistot ja päiväkotien sekä koulujen pihat) on käsitelty omassa taulukossaan, ja yleiset liikuntapaikkahankkeet omassa taulukoissaan.
- Liikuntapaikkahankkeita tarkastellaan talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien hankkeina, resursoimattomina suunnitelmina sekä aloitteiden ja kyselyiden kautta tulleina kuntalaisten liikuntapaikkatoiveina.
- Liikuntapaikkahankkeita tarkastellaan ja päivitetään vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä.

Lasten liikkumisen olosuhteet

Toteutus	Leikkipuistot	Päiväkodinpihat	Koulunpihat
2023	Hovimäen leikkipaikka	Onttolan aidat	Lehmon yhtenäiskoulun piha
	Honkatien leikkipaikka		Ahokkalan koulun piha
			Selkien koulun piha
Ei resursoitu	Muu leikkipuistoverkosto		Varparannan koulun piha
			Jakokosken koulun piha
			Kylmäojan koulun piha

Liikuntapaikkahankkeiden kategoriat

Toteutus	Paikallinen/pieni hanke (< 120 000 euroa)	Alueellinen/ keski-kokoinen hanke (< 500 000 euroa)	Keskitetty/suuri hanke (> 500 000 euroa)
TA 2023	Kirkonkylän luonto- ja kulttuuripolun perusparantaminen	Lehmon koulunpihan liikuntaolosuhteet	Lehmon liikuntahalli ja kuntosali
TS 2024	Lehmon/Kylmäojan frisbeegolfrata		

Resursoimattomat suunnitelmat

Paikallinen/pieni hanke (< 120 000 euroa)	Alueellinen/ keski-kokoinen hanke (< 500 000 euroa)	Keskitetty/suuri hanke (> 500 000 euroa)
Kirkonkylän kuntoiluportaat	Lehmon tekonurmen uusiminen	Kontiolahden kirkonkylän urheilukentän toteutus
Kolinpolun perusparantaminen		Ah-stadionin valaistuksen uusiminen
Kylmäojan liikuntasalin maton uusiminen		

Kuntalaisten toiveet ja aloitteet

Paikallinen/pieni hanke (< 120 000 euroa)	Alueellinen/ keski-kokoinen hanke (< 500 000 euroa)	Keskitetty/suuri hanke (> 500 000 euroa)
Kirkonkylän urheilukentän seniorikuntoilualue		Onttolan liikuntasali ja kuntosali
Uimahyppytorni ja esteetön monitoimilaituri		Uimahalli
Paiholan skeittipaikka		
Kontioniemen ulkokuntosali		
Kulhon luontopolku/ulkoilureitti ja treeniportaat		
Talvikävelyreittejä luontoon		
Vierevänniemen monitoimikenttä ja laavu		

Liikuntapaikkasuunnitelman seuranta

- Liikuntapaikkasuunnitelmassa kuvatun toimintamallin ja liikuntapaikkahankkeiden kategoriat hyväksyy kunnanvaltuusto sivistyslautakunnan esityksestä.
 - Liikuntapaikkasuunnitelmaan pyydetään lausunto tekniseltä lautakunnalta, joka vastaa liikuntapaikkojen rakentamisesta.
- Liikuntapaikkasuunnitelman toteutumista seurataan osavuosikatsausten yhteydessä sivistyslautakunnassa ja talousarviovalmistelun ja tilinpäätösten yhteydessä kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa.
- Operatiivisella tasolla seuranta ja arviointia tehdään liikuntapaikkatyöryhmässä.
- Liikuntapaikkasuunnitelmaa voidaan täydentää vuosittain aloitteiden ja liikuntapaikkakyselyjen perusteella.
- Kuntalaisten tyytyväisyyttä Kontiolahtien liikuntapaikkaverkoston tarkastellaan valtuustokausittain tehtävällä kyselyllä.

